

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ה' אלול תשע"ח | דף היומי בבלי: מנחות ו.
דף היומי בהלכה: מסעיף ח' עד סעיף י"ד.
מוסר: נפוצות ישראל מתחילת פרק ט' עד "שנית".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יג עד פרק טו.

הדף היומי בהלכה

באיזה אופן מותר להמים קרח בשבת?

ויש מהראשונים שסוברים שאין היתר להפשירו אלא באופן שכאשר הוא נמס אינו ניכר בפני עצמו, וכגון קרח המוכנס לכוס משקה; אבל הפשרת הקרח בפני עצמו (בסמוך למקור חום, או כנגד השמש) - אסורה. ודעת הרמ"א שלכתחילה יש להחמיר כדעה זו, ולצורך שבת, ניתן להקל אף לכתחילה.
[שו"ע שכ, ט, ומשנ"ב לג-לה; ביאורים ומוספים דרשו, 32; וראה שם, 34]

חכמינו ז"ל אסרו המסת מים קפואים - קרח - בידים, בשבת. ונחלקו ראשונים אם טעם האיסור הוא משום 'מוליד', שפירושו: יצירת דבר חדש בשבת, הדומה לעשיית מלאכה; או משום שחששו שמא יבוא מתוך כך לסחוט פירות האסורים בסחיטה.

ולדעת השולחן ערוך, מותר להניח את הקרח בסמוך למקור חום, והוא יפשיר וימס מאליו, כיון שבאופן זה לא אסרו חכמים את המסתו.

הדף היומי בהלכה

האם מותר להקפיא חלב בשבת?

והקפאת מים - יש אומרים שאסורה אף לדעת השולחן ערוך, ויש אומרים שמותרת אף לדעת הרמ"א; ויש שהורה כי אף לדעת האוסרים מותר להכניס מים למקפיא על מנת לצננם, ואין לאסור זאת מחשש שמא ישכחום שם ויקפאו.
[משנ"ב שכ, לד; ביאורים ומוספים דרשו, 34]

בהמשך לאמור: הפשרת חלב קפוא - יש אומרים שמותרת אף לדעת הרמ"א, כיון שמפאת חשיבותו שם 'חלב' עליו אף בעודו קפוא, וממילא אין בהפשרתו 'הולדת' דבר חדש; ויש אומרים שדין חלב כדין מים.

וכן הפשרת גלידה או הקפאתה - יש אומרים שהן מותרות לכל הדעות, כיון שבשני המצבים היא נחשבת כאוכל ולא כמשקה; ויש אומרים שדינה כדין מים.

הדף היומי בהלכה

האם מותר להשתמש בשבת בסבון נוזלי סמיך?

אך השימוש בסבון מוצק אסור אף לדעה זו, כיון שיש בו גם איסור 'ממרח'.
וסבון נוזלי דליל - אין בקצף הנוצר בעת השימוש בו איסור מוליד; ויש שהורה להחמיר אף בסבון זה משום איסור ממרח. וסבון נוזלי סמיך - יש אומרים שדינו כסבון נוזלי דליל, ויש שהחמירו בו משום חשש איסור ממרח.
[ביאורים ומוספים דרשו שכ, 29; משנ"ב שכו, ל; וראה עוד שם]

כאמור, נחלקו הראשונים בנוגע לאיסור המסת קרח בשבת, אם טעמו משום 'מוליד', או מחשש שיבואו לסחוט פירות. על פי הטעם הראשון, אסור להשתמש בשבת בסבון מוצק, כיון שהסבון נימוח ונוצר נוזל חדש; וכן פסק הרמ"א.
ועל פי הטעם השני, אין איסור בשימוש בסבון, כיון שבניגוד למים קפואים, סבון אינו עומד לשתיה, ולכן אין לחשוש שיבואו מתוך המסתו לסחיטת פירות;

היהודי הישיר מבט מול הגר"י ניימן וענה: "יסלח לי כבודו, כבר עברתי 63 פעמים את חודש אלול והימים הנוראים, ומעולם לא היה לי על מה לחזור בתשובה! חוץ מזה אני כבר מוכן לר"ה, קניתי את כל סוגי התפוחים: 'הונתן', 'אלכסנדר' ו'סמט', והשנה גם קניתי ראש כבש במקום דג..."

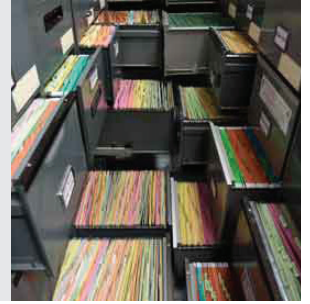
מה משותף לבעל הבית מפתח תקוה שלא מצא על מה לחזור בתשובה, ולקשיש מתל אביב שהיה מסוגל לגור 30 שנה בתוך מזבלה ציבורית?

פועלים של מחלקת הנטיעות והם השקיעו רבות כדי להפוך את החצר לפינת חמד: מדשאה ירוקה רחבת ידיים החלה לצמוח, ולצידה פרחי נוי ועצים נאים. מערכת השקיה אוטומטית פעלה אחת ליומיים והפיחה בצמחיה רוח חיים, גם ספסלי ישיבה נוחים הותקנו בחצר לרווחת הקשיש, ולמקום היתה עדנה. כעבור מספר חודשים החליט אחד מכתבי העיתון לחזור אל אותו זקן ולבדוק מה מעשהו בתנאי החיים החדשים... הוא התקרב אל החצר ומה רואות עיניו? הקשיש יושב בגינתו הנהדרת, ומתענג על יופיה והדרה. הוא ניגש אליו בעדינות וביקש לשמוע ממנו איך הוא מרגיש היום במקום, והזקן עונה לו בחיוך רחב: "מה אומר לך... יש חיים לאחר המוות! אחרי שלושים שנה שמחתי לגלות שהשמש זורחת החל מחמש בבוקר ולא רק מהשעה עשר, עד היום הגרוטאות כסו לי את אור השמש עד השעה עשר... ועוד יותר, במשך שלושים שנה סבלתי מקוצר נשימה, כי כמויות האבק כאן היו נוראיות, נחשים ועכברושים היו אורחי הקבועים... ויתושים ופרעושים מלאו את ביתי לאלפיהם. עכשיו, כבר אינני סובל מקוצר נשימה, ונחשים ועכברים אינם עוד. האויר הצח ממלא את הריאות, והבריאות שלי טובה יותר... בקיצור, ביום אחד הפכתי צעיר בשלושים שנה..." נשאל נא את עצמנו, איפה היה הזקן הזה שלושים שנה? הוא לא ראה שחצרו רוחשת עכברים ונחשים? הוא לא שם לב שביתו שורץ מעופפים? איך הוא לא הרגיש שהוא חי במזבלה ציבורית?! התשובה פשוטה ביותר: "מי שחי באשפה אינו מרגיש!". עומד איש תברואה מאחורי משאת מלאה בזבל, נושם עמוק מלא ראותיו אשפה מצחינה, ובטוח שאין עוד אויר צח שכזה... וכולו מתענג בקראו "מי זקוק לבשמים מלאכותיים כשיש ריח טבעי של הבריאה..." את זאת זעק ר' יעקב נימן וקרא: "כשהיצר הרע חי עם האדם, הוא לא אורח שלו - אלא הופך להיות הוא בעצמו! ולכן האדם לא חש כלל שיש עמו יצר הרע! הוא שקוע כל כולו ביצריו כטובל בהררי זבל מצחין וכבר אינו מרגיש במחנק הנורא! נתאר לעצמנו שתי נשים מסבות יחד באולם לסעודת חתונה. שתיהן לובשות בגדים הדורים ומושקעים. והנה חולף על פניהן המלצר ובידיו מגש מלא בתפודים אפויים טבולים ברוטב שומני כתום... ולפתע, מחליק המגש מידי ותכולתו נתזת על בגדיהן... האחת מקנחת את הכתמים במפית, ואומרת 'לא נורא'... אבל השניה - חרב עליה עולמה! למה? מה ההבדל ביניהן? הראשונה היא קרובת משפחה רחוקה ומלבושיה בהתאם - נאים אך לא מפוארים במיוחד, והכתם לא כל כך ניכר. ובכלל עוד מעט עוזבת היא את האולם ומי יראה וידע על כך... אבל השניה היא הכלה בכבודה ובעצמה! לבושה בשמלה לבנה צחה כשלג, וכל כתם שומני כתום הופך את השמלה למכוערת! והיא מרכז הארוע - הן יום כלולות הוא לה, הכל חגים סביבה, והמראה שלה נורא ואיום! הסביר רבי יעקב ניימן ואמר: רבנו נסים גאון, הן נשמתו זכה וצחה ביותר! ונגיעה של היצר הרע בנפשו יוצרת אצלו כתם נורא, כי הוא מבין ויודע מהותה של נשמה נקיה, ורוחו מרגשת אף ברפיון קל הזועק עד לשמים, "יכלה הזמן והם לא יכלו". אבל 'בעל בית' כאותו יהודי מפתח תקוה, אינו מרגיש שיש לו על מה לחזור בתשובה... ולמה אינו מרגיש? כי כולו מלא כתמים כתמים, והחטאים אינם ניכרים עליו כבר מרוב שרובו הם, וכבר נהפך הוא והיה לחטא בכבודו ובעצמו!".

(להתעדן באהבתך)

מדי שנה בימים אלו מדברים ומספרים רבות על הרגשת ה'אלול' וחרדת הדין בדורות עברו, על האווירה המיוחדת והרצינית ששררה אפילו אצל היהודים הפשוטים, שהיום חסרנו כל אלה. האם הנסיגה בעניין זה היא רק בגלל כהות רגשות הנובעת מירידת הדורות? מעשה מעניין ומאלף במיוחד מצאנו בספר 'להתעדן באהבתך', המגלה זווית נוספת כיצד להסתכל על הדברים. היה זה באחת השנים, בראש חודש אלול. ראש ישיבת 'אור ישראל' הגה"צ רבי יעקב ניימן זצ"ל ניגש ליהודי אחד מבעלי הבתים של פתח תקוה, ואמר לו: "ר' משה, יודע אתה שהיום ראש חודש אלול, עוד מעט מגיע ראש השנה הוא יום המשפט שבו כל בני אדם עוברים לפניו כבני מרון... הבה נחזור בתשובה!" היהודי הישיר מבט מול הגר"י וענה: "יסלח לי כבודו, אך בימי חיי כבר עברתי ששים ושלוש פעמים את חודש אלול, ששים ושלושה ימי ראש השנה, וששים ושלושה ימי כיפור - ומעולם! מעולם לא היה לי על מה לחזור בתשובה! אני - אינני חוטא!!! חוץ מזה אני מוכן קומפלט לר"ה, קניתי את כל סוגי התפוחים: 'הונתן', 'אלכסנדר' ו'סמט', וגם השנה קניתי ראש של כבש במקום דג..." ר' יעקב הבין עם מי יש לו עסק... ולא חפץ לדבר על לבו של שוטה זה, כי ידע שלא יצליח עמו, אבל בהיכל הישיבה יכול הוא לזעוק... וכך עשה. בשיעור הפתיחה עלה אל הבמה בישיבה, ומנהמת לבו זעק: "רבינו נסים גאון בוידויו מתוודה ואומר: רבנו של עולם, אם אעמוד לפרט את חטאיי יכלה הזמן והם לא יכלו. רבנו נסים גאון - קודש הקדשים שאיננו יכולים להבין בקצה קצה השגתו במצוה קלה, והוא אומר שאם ירצה לפרט את חטאיו, יכלה הזמן והם לא יכלו! והוא, ה'בעל בית' הזה, שבקושי תורם שעה ביום לעולמו הרוחני, אומר בבטחון ששים ושלוש שנה לא עשה שום חטא! והוא מתכוון ברצינות, היתכן???" ר' יעקב ענה על כך תשובה פשוטה וברורה, אך נקדימה במעשה שסיפר הרב יחזקאל יונגרייס שליט"א. לפני למעלה מעשרים שנה הופיעה בעיתון כתבה על מבצע שערך עיריית תל אביב, בו מבקשת היא לפנות גרוטאות ישנות שנאספו בחצרות הבתים. אחת החצרות היתה מרווחת במיוחד ושייכת לזקן מתושבי העיר, שעיסוקו היומיומי במשך עשרות שנים היה 'צבירת גרוטאות'... היהודי היה רוכב על תלת אופן במשך כל שעות היממה, נובר בכל פח אשפה מזדמן, מחטט בערמות פסולת, מחפש ומחפש עד שהיה מוצא את הגרוטאה החביבה עליו, מעלה אותה על עגלתו, ודוהר לחצרו על מנת לשמרה שם. כך במשך שלושים שנות עמל ויגיעה, צבר בחצרו ערמת גרוטאות נכבדה, שגבהה הגיע קרוב לשלוש קומות בנין ברדיוס של שלוש מאות מטרים! לצורך פינוי החצר הזו נזקקה העירייה ליותר ממאה וחמשים משאיות אשפה! בכתבה בעיתון סופר, שכאשר קיבל הקשיש את המכתב המודיע על הפינוי המיוחל, הכריז בפני כל אוזן קשובה כי הוא לא יתן לגעת אפילו בפריט אחד, ולא ינשלו אותו מרכושו... בתחילה הוא אכן ניסה למנוע את הפינוי בצו בית משפט, אבל הפסיד במשפט. וכשבאו לפנות את השטח, הוא עצר את הפועלים בגופו ממש, רקע בידי וברגליו וניסה לחסום את כניסת המשאיות, עד שעצרה אותו העירייה בצו בית המשפט, כי לא יכלה לעמוד בפני התנגדותו העזה... בסופו של דבר הוכתר המבצע בהצלחה והחצר פונתה לחלוטין. היא שינתה את פניה לבלי הכר, שכן תחת האנדרלמוסיה ששררה במקום שלחה העירייה

כאשר אבא ז"ל המתין במסדרונות בית המשפט, הוא התבונן וראה שכל הקירות מלאים בתיקים ישנים המכוסים כבר בשכבת אבק. הדבר היה לפלא בעיניו, והוא ניגש לשוטר שניצב שם ושאלו: האם כל כך הרבה משפטים מתנהלים בבית המשפט?

התגלית שהסעירה את רוחו של הרה"צ רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל

שחלפו, וכבר נשפטו עליהם העבריינים וכבר ריצו את עונשם בבתי הסוהר, אך מכל מקום לא זורקים את התיקים ומשאירים אותם בגנזך, כי אם יחזור הנשפט פעם נוספת על העבירה, אז גם כחלוף שנים רבות חוזר התיק ונעור שוב, וכל העבירות הישנות נידונות מחדש, כי אין שכחה. כאשר שמע אבא את הסברו של השוטר, התמלא חרדה, חרדת הדין, שכן לפי"ז, עבירות ישנות שנשכחו כבר מלב האדם, וכבר נענש עליהן ושב בתשובה עליהן - אם חס ושלום יחזור לסורו מוציאים שוב את התיקים הישנים ומעיינים בדינו עליהם. הרי אוי לנו מיום הדין ומיום התוכחה. תקופה ממושכת לא שקט אבא ממוסר השכל זה וחזר עליו בכל עת מצוא.

לא רק באלול, אלא גם במשך כל ימות השנה היה הרה"צ רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל רגיש ודרוך בנושא אימת הדין, ובכל דבר התבונן לדלות הימנו מוסר השכל. בספר 'עבד ה' מספר עליו בנו הרב מנחם בן ציון גוטפרב: באחד הימים הוצרך אבא ז"ל להופיע בבית המשפט להצלת אברך שנתפס על דברי תורה, והיה עליו לחכות בקומה התחתונה זמן ממושך. בעומדו שם התבונן וראה שכל הקירות של המסדרונות הארוכים מלאים בתיקים ישנים המכוסים כבר בשכבת אבק, והיה לפלא בעיניו. ניגש לשוטר שניצב שם ושאלו: האם כל כך הרבה משפטים מתנהלים בבית המשפט? ענה לו השוטר: האמת שאין עכשיו בפועל כ"כ הרבה דיונים ומשפטים כמניין התיקים שאתה רואה כאן, אולם תיקים אלו הם מעבירות ופשעים ישנים מזמנים

פרשת השבוע

"השאלה החמורה" ששאלה האשה את מרן בעל 'שבט הלוי': היא נהגה תמיד "להכשיר" את הדגים במלח כדי להוציא מהם את הדם, ועכשיו היא רוצה להפסיק את מנהגה משום שהוא קשה עליה. האם היא צריכה לעשות 'התרת נדרים'?

מרן בעל 'שבט הלוי': כל מורה הוראה ודיין צריך לדעת שעליו להבין ללב לשואלים ולרדת לסוף דעתם

אמר הרב: 'אילו היתה ידו משגת לסדר פסח כהלכתו, בשר ודגים וכל מטעמים, כלום היה שואל אם הוא מותר בשתיית חלב? אלא שוודאי אין ליהודי פרוטה לפורטה. זה דרכו של רב, שעליו להבין ללב השואלים ולרדת לסוף דעתם. הנהגה זו, היה אומר רבינו, נלמד מדברי הכתוב (שמות לה, ל-לד) "ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. וימלא אותו רוח אלוקים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה... ולהורות נתן בלבבו..." לכאורה עניין ההוראה מסור לעניין המחשבה שבמות, ומה עניין להורות נתן 'בליבו' לכאן? והנה, רואים ששלמה המלך ביקש מהש"ת (מלאכים א' ג', ט') "ונתת לעבדך לב שומע לשפוט את עמך להבין בין טוב לרע". ויש להבין מה יש לזה מקום בלב?

התשובה היא, שכל מורה הוראה ודיין צריך לידע שהוא צריך לשתף את ליבו ורגשות ליבו לשואלים. מגיעים הרבה פעמים שואלים המיחלים ל"ווארימקייט" לחמימות, ול'גוט ווארט', ולמילה טובה, ומגיעים בברכיים כושלות, ועלינו מוטלת החובה לחזק את ידם הרפה, ולאמץ ברכיהם הכושלות. להפיח רוח חיים בלב כל אחד מהשואלים, וזהו 'ולהורות נתן בליבו', וזה צריך להיות דברים שבלב ולא מספיק כשזה מן השפה ולחוץ, וצריך שיהיה פיו וליבו שווים, ואז זוכים להנעים הדרך שילכו ואת המעשה אשר יעשון. לקחת את השאלה ללב

אצל רבינו ה"להורות נתן בלבבו" היה הרבה יותר מאשר התעניינות ועזרה לשואלים, הוא סבר שעל הרב לקחת כל שאלה באופן אישי ללב, הנה, סיפר הרה"ג ר' סיני הלברשטאם שליט"א, ששמע מרב אחד בחו"ל שדיבר עם מרן בטלפון שאלה הלכתית על אשה או זוג בעניין הלכתי.

בסוף השיחה שאל רבינו את הרב הנ"ל מה שם האשה ואמה, הרב לא ידע לענות. רבינו ממש גער בו ואמר לו: 'זה רב קהילה? כה הרבה זמן אתה מתעסק עם בני הזוג / האשה הזאת ואינך יודע שצריך להגיד כמה קעפיטלעך תהילים!?!?!? (ולא שבט הלוי בלבד)

שפטים וְשִׁפְטִים תִּתֵּן לָךְ (דברים טז, יח)

רבינו סיפר פעם לתלמידיו, שלמד הנהגה ממרן הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל. היה זה כאשר נכנסה אשה לביתו בערב פסח ובפיה שאלה של שטות. הגרי"ח אפילו לא חיך, אלא ניגש לארון הספרים בכובד ראש, נטל ספר עב כרס ועיין בו במשך מספר רגעים ורק אז השיב. משום שאם היה דוחה אותה בביטול, היתה האשה נמנעת מלשאל עוד את שאלותיה, והן עלולות להיות חשובות עד מאד. פעם באמצע עניית השאלות, התנצל רבינו בפני מי שהביאה לפניו כביכול "שאלה חמורה". רבינו אמר לה כי הוא חייב לצאת לכמה דקות כדי לענות לה תשובה, שכן חשש שמא תוך כדי עניית התשובה, בת שחוק תעלה על שפתיו. ומה היתה ה"שאלה החמורה": האשה נהגה בכל השנים ל'הכשיר' במלח את הדגים, בכדי להוציא מהם את הדם. ובאה לשאול אם היא צריכה לעשות 'התרת נדרים', כי ברצונה להפסיק את ה'הכשרה' אשר קשתה עליה עד מאד... רבינו כדי שלא לפגוע בה, וכדי שלא לבייש ח"ו אשה יהודיה, ביקש הפסקה קטנה, ורק לאחר מכן נכנס לענות לה תשובה למעשה...

"עוד לימד אותנו רבינו", אמר תלמידו הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א, שלא די רק לענות על שאלה ולפסוק הלכה, "אלא יש להתעניין גם בשואל, להבין לליבו ואת מה שעומד מאחורי השאלה שלו". אבינו היה אומר שתלמיד חכם ומורה הוראה נמשל לחמה. לחמה יש שתי תכונות - היא מאירה וגם מחממת, וכך גם על מורה הוראה ורב בישראל לנהוג, להיות גם מפיץ תורה אך גם מחמם את הלבבות של השואלים ומתעניין בהם.

מסופר כי פעם בא עני לאחד מגדולי ישראל בערב פסח, ושאל האם אפשר לקיים ארבע כוסות על כוסות חלב. נענה הרב: ודאי אם חולה אתה פטור אתה, אך הנה אתן לך תרומה הגונה שתוכל לקיים את ליל הסדר כהלכתו, והרב הוציא מכיסו סכום נאה והעניק ליהודי נדבה הגונה. לאחר שהודה ונפרד היהודי מהרב, תהתה הרבנית באוזני בעלה: מניין לך שאדם זה זקוק לנדבה? הלא לא בא אליך אלא לברר דבר הלכה.

כי הרחיב ה' לנו: ישיבת 'אחינו' לצעירים במודיעין עילית נכנסה למשכנה הקבוע במבנה חדש ומרווח - ומספר הבחורים החדשים בשיעור א' הכפיל את עצמו

וגם: מהו הדבר שמרגש אפילו יותר מהמעבר למבנה החדש? | הרה"ג רבי מיכאל ברלין שליט"א, ראש הישיבה, בשיחה מיוחדת עם 'דרשו'

יעקב א. לוסטיגמן

בין מאות הישיבות שהתחילו השבוע את 'זמן אלול', בולטת 'ישיבת אחינו לצעירים' השוכנת בקריית ספר שבמודיעין עילית ומהווה מגדלור של 'תורת חסד' יוצאת דופן, ייחודית ומעוררת השראה. מעבר ל'התחלה' של זמן אלול, מציינת הישיבה בימים אלו 'התחלה' חגיגית נוספת - כניסתה למשכנה הקבוע במבנה מפואר ומרווח.

הישיבה, בראשותו של הרה"ג רבי מיכאל ברלין שליט"א הוקמה על פי הכוונתם של מרנן ורבנן גדולי ישראל, ובייחוד על פי הוראתו של מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, עבור בוגרי החינוך התורני בערי השדה. "הרעיון של הקמת הישיבה היה לשמר את החינוך התורני שקיבלו הילדים בבית הספר היסודי", מסביר הרב ברלין. "הוכח שרבים מהם אינם בשלים להיכנס לישיבה 'רגילה', ואם יעשו זאת, אחוזים גבוהים מהם ינשרו. המסגרת הלימודית המיוחדת הזאת מאפשרת להם ללמוד גמרא ברמה ישיבתית, לחוות חיי ישיבה באופן מלא, אבל עם יותר פעילויות והתאמה לסגנון שלהם ולמקום שממנו באו, כשהיעד הוא כמובן לא להוריד את הישיבה אליהם חלילה, אלא להעלות אותם אל הישיבה.

"רוב רובם של הבחורים המסיימים אצלנו שלוש שנות לימוד, נכנסים לישיבות גדולות רגילות לחלוטין, כולל הישיבות הטובות ביותר, ספרדיות ואשכנזיות כאחת", הוא מוסיף, "אבל עד שאנחנו מגיעים לשם יש לנו עבודה רבה לעשות, החל משלב הרישום, שכנוע ההורים, ולאחר מכן שכנוע של הילדים עצמם והליווי שלהם לכל אורך הדרך עד לשלב שבו הם מסיימים שיעור ג' עם כמה וכמה מסכתות ביד ועם מוכנות מלאה להיכנס לישיבה רגילה".

ביקשנו מהרב ברלין לספר לנו מעט על כניסתה של הישיבה בתחילת השבוע

למשכנה החדש. "מדובר במבנה מפואר ומרווח שמאפשר לנו להגדיל את מספר התלמידים באופן משמעותי. ואכן מספר הבחורים בשיעור א' הכפיל את עצמו בזמן הנוכחי מ-15 ל-30. עד עכשיו פשוט לא יכולנו לקלוט יותר בחורים. בחסדי שמים נבנה כאן מבנה מיוחד במינו בסיוע נדיב של יהודים מכל רחבי הארץ והעולם שהתגייסו לטובת 'פרויקט ברידער', שבמסגרתו קיבצנו את התרומות החסרות לצורך הבניה.

"עם פתיחת הזמן התקיים מעמד מיוחד של קביעת המזוונות, בראשותו של ראש הישיבה הגאון רבי זאב הופשטטר שליט"א, בו נטלו חלק גם הורי התלמידים, כשכל אחד מהם מקבל הזדמנות לקבוע מזוזה. לכל חדר בפנימיה יש שתי דלתות וישנים בו ארבעה בחורים. שני הורים קבעו מזוונות בשתי דלתות החדר, ושניים אחרים קבעו מזוונות בחדרי השיעורים, במבואות ובמקומות נוספים. הרעיון היה שבכך ההורים מתחברים להווי הישיבתי, שעבור רובם אינו מוכר ואפילו קצת מוזר.

"אולם למרות האירוע המשמעותי והמשמח שבמעבר למבנה החדש", מדגיש הרב ברלין, "ההתרגשות הגדולה ביותר שלנו היא דווקא מהמסיימים. גם השנה, קבוצה נכבדה של מסיימי שיעור ג' אצלנו נכנסה באלול לישיבות גדולות 'רגילות' ב"ה, ואנחנו מלאי סיפוק מכך. למרות שכאמור זה חוזר על עצמו מדי שנה, אנחנו לא מפסיקים להתרגש מכך, להיות דרוכים ואפילו קצת דאגניים לגבי כל אחד ואחד מהבחורים, מתפללים עליהם שיצליחו ושכל המאמץ שהשקענו בהם יוכיח את עצמו ויתברר שהם ראויים ללמוד בישיבה, לא פחות ואף יותר מבחורים שנולדו בירושלים ובבני ברק ולמדו במוסדות חרדיים משחר ינקותם".

המוצא מצלמה דיגיטלית חדשה - חייב להכריז?

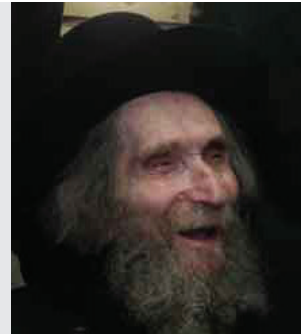
משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

ובדידי הוה עובדא, שהתקשר אלי אדם ואמר שמצא מצלמה שמצולם בה שמחה שערכתי, והיתה תלויה שם מודעה של שיעור משנ"ב 'דרשו' עם שמי, וכך תוך כמה דקות איתרתי את בעל המצלמה, שהוא קרוב משפחתי.

שאלה: מצאתי מצלמה דיגיטלית חדשה, האם אני חייב להכריז עליה? או שכיון שאין שום סימן חיצוני ניכר בה, הדין שהרי אלו שלו ואטלנה לעצמי.

תשובה: במצלמה יש סימן טוב ביותר - לבדוק בתמונות שבה, ומסתמא ימצא בה תמונת בעל המצלמה או אירוע ונוף מסוים שהיה בו וידע לזהות אותו.

לאחר פסח רצה מארגן המכירה לפרסם התנצלות, ושאל את מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל האם לכתוב כפי שסיפר לו המשווק, שבגלל רוב עבודתו התמוטט מעייפות ולכן לא הגיע לנקודות החלוקה. אמר לו רבינו: "אל תפרסם את ההתנצלות הזו"

"בשביל כסף תמיד יש לאנשים כח"

ליאות כל הזמן, וסמוך לפסח כרע מעייפות והתמוטט, ולכן לא הגיע - זאת כפי שאותו משווק טען לו בהסבירו מדוע לא הגיע. אמר לו רבינו: "אל תפרסם התנצלות זו. דע שבשביל כסף יש לאנשים תמיד כח". ואכן אותו איש חסד ביטל מיד את הפירסום, אבל עז היה רצונו לדעת מדוע המשווק לא בא. ואחרי שבדק היטב התברר שהמשווק לא היה עייף ולא ממוטט, והסיבה האמיתית היתה, שבאותו יום הציעו לו למכור במקום אחר בקצת יותר רווח, ולפיכך לא הגיע. שמח אותו איש חסד ואמר: "תמיד שומע אני בקול חכמים, אבל הרי לא תמיד זוכים לראות מיד במציאות את עומק דבריהם לעינינו, ואשרי שזכיתי לכך. (מזקנים אתבונן)

"...ומפני זה נמצא הוא מכניס עצמו בתוקף עמל הסחורה ויגיעת הקנין לשתיה שולחנו ערוכה כרצונו, ומשם נמשך אל העוול והגול, ומשם אל השבועות וכל שאר החטאים הבאים אחר זה..." (מסילת ישרים פרק יג).

לפני כמה שנים היה בבני ברק יהודי שהיה גומל חסדים ביותר, וארגן מכירת בשר בזול לפסח. לצורך זה עשה הסכם עם משווק, שיעבור בכל המקומות שבביל חלוקת הבשר ומכירתו במחיר המוזל. אותו משווק הגיע בתחילה לכל המקומות כפי שסוכם, אבל ביום האחרון לא הגיע, וכל האברכים בכל המקומות שהיה אמור להגיע אליהם, המתינו עד בוש והיתה להם עגמת נפש. אחר הפסח רצה אותו איש חסד לפרסם מודעת התנצלות בעיתון, וניגש לשאול את מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל האם לכתוב שאותו משווק עבד במסירות וללא

"כמה נואלו הרבה מבני אדם שטבעם תמיד לדרוש מחבריהם מה דיבר פלוני אודותם"

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

הדברים אמורים לגבי הצד המפציר, ומה יעשה אותו חבר הנתון ללחץ ההפצרות המרובות? בביאורים ומוספים מציינים למה שכתב ה'חפץ חיים' לעיל בכלל א' סעיף ח': "ולענין מה להשיב אם שואלו מה דיבר פלוני אודותי, תלוי בזה: אם יש לו עצה להשיבו באופן שלא יהיה שקר גמור, וגם לא יהיה רכילות. ישיבהו באופן זה ולא יוציא שקר מפיו. ואם הוא מבין שחברו לא יקבל זה לתשובה, מותר לומר שקר גמור מפני השלום". ואף שלכאורה עדיף שישתוק ולא יאמר אפילו מקצת שקר, יש שביאר (עלי באר) שאם ישתוק כאן יבין השואל מזה שפלוני דיבר עליו וזה אבק רכילות, ועל כן הותר לדבר ולשקר במקצת מפני השלום.

בסעיף ה' מכלל ה' בהלכות רכילות, מעורר ה'חפץ חיים' "כמה נואלו הרבה מבני אדם שטבעם תמיד לדרוש מחבריהם מה דיבר פלוני אודותם, ואפילו אם מידיעת דבר הזה אין נפקא מינה להם על להבא. וכשהם אינם רוצים לגלות להם, מפצירים בהם הרבה עד שמגלים להם מה דיבר פלוני אודותם. ויש באלו הדברים גנאי, ומקבלים את הדבר לאמת גמור, ועל ידי זה נעשו שונאים גמורים...". וכותב רבנו בחומרת הדבר, שהרי אפילו אם היה חברו מספר לו מעצמו, ללא שביקש, ואפילו היה זה דבר שנוגע לו להבא - היה אסור לו להאמין בזה, רק לחוש. ואם אין הדבר נוגע לו על להבא, אסורה אפילו השמיעה - "ועל אחת כמה וכמה לעמוד על חברו ולהפצירו עד שיבוא המספר לכלל סיפור רכילות והשומע לאיסור קבלת רכילות, דהוא אסור, והוא חוטא ומחטיא את חברו...".